

Denizli 2. El Sanatları Kongresi - 2018

03-05 Mayıs 2018

"Güncel Tasarımlar"

Bildiri Özeti Kitabı

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DENİZLİ TİCARET ODASI (DTO)
DENİZLİ EL SANATLARI DERNEĞİ (DELSAD)

DENİZLİ 2. ULUSAL EL SANATLARI KONGRESİ

03-05 MAYIS 2018

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ KONGRE VE KÜLTÜR MERKEZİ
KINIKLI YERLEŞKESİ - DENİZLİ

DENİZLİ TİCARET ODASI (DTO) KÜLTÜR YAYINLARI: 002

Copyright 2018

Yayın hakları saklıdır. Yayıncıdan yazılı izin alınmaksızın ve kaynak göstermeksizin herhangi bir bölümü veya tamamı yayınlanamaz, çoğaltılamaz.

ISBN-978-975-6992-74-6

Nisan 2018 DENİZLİ

Adres: Pamukkale Üniversitesi, Denizli Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Çamlaraltı Mah. Fakülte Cd. No: 30 Kınıklı / DENİZLİ 20160

Tel: (258) 212 37 88 7/ (258) 21356 81 / (258)212 65 39

Faks: (258) 211 80 65

E- mail: vkalinkara@gmail.com

Kapak Tasarımı: Dr.Öğr.Ü. Bekir İNCE

Dizgi: Öğr.Gör. İsmail SARI

Yayınevi: Gazi Kitabevi / ANKARA

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KONGRENİN AMACI	i
KONGRE ONUR KURULU	ii
KONGRE DÜZENLEME KURULU	ii
KONGRE SERGİ DÜZENLEME KURULU	ii
BİLİM, DANIŞMA ve JURİ KURULU	ii-iii
BİLDİRİLER	
– Deri ve deri mamullerinin plastik sanatlarda (resim, heykel ve seramik) kullanılması / <i>Nuray Olcay IŞIK & Yıldırım Onur ERDİREN</i>	01
– Denizli İli Serinhisar ilçesi yöresel kadın giyiminde göynekler / <i>Gülfizar AKKÖSE & Filiz Nurhan ÖLMEZ</i>	02
– Seramik yüzeylerde kazıma dekor uygulamaları / <i>Mutlu KÖPÜKLÜ</i>	03
– Anadolu bez dokumalarına geleneksel el baskı uygulamalarında sorunsal durum / <i>Cafer ARSLAN</i>	04
– Geleneksel el baskı kalıplarından Alternatif dijital baskı tasarımları / <i>Cafer ARSLAN</i>	05
– Geleneksel tekstillerin özellikleri ve çeşitleri / <i>Hatice Feriha AKPINARLI & İbrahim ÜNER</i>	06
– El sanatlarında gelenek ve gelecek / <i>Bilgihan UZUNER</i>	07
– Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesinde bulunan kilim seccadelerin bazı teknik, motif ve kompozisyon özellikleri / <i>Şirin KARAMAN & Feryal SÖYLEMEZOĞLU</i>	08
– Burdur ili suzeni (ilme-kasnak işi) örnekleri / <i>Nursel BAYKASOĞLU & Ayşe GİLİK</i>	09
– Denizli’de sürdürülebilir kentsel koruma için kent müzesinin gerekliliği / <i>Ayşegül KOYUNCU OKCA & Bengin BİLİCİ</i>	10
– Yönetim süreci açısından giysi üretiminin planlanması ve İŞKUR örneği / <i>Zehra KURTUL</i>	11
– Geçmişten günümüze Denizli cam sanatı / <i>Hülya (KÖKLÜ) KASAPLI & Gülsüm (MERCAN) CENGİZ</i>	12
– Motif ve çizim şemalarının dijital ortama aktarılmasının tezyîni sanatlardaki tasarım sürecine katkısı / <i>Aynur MAKTAL (ERBAŞ) & Yusuf KORKMAZ</i>	13
– Türk tezyinatındaki yarı üsluplaştırma anlayışıyla portakal çiçeğinin yorumlandığı özgün tasarımlar / <i>Hatice Sevde ŞİMŞEK & Aynur MAKTAL ERBAŞ</i>	14
– El dokuması halı üretiminin ergonomik değerlendirmesi: Çalışan sağlığının korunması / <i>Velittin KALINKARA</i>	15
– Geleneksel Türk el sanatlarından biri olan kanaviçenin dünü, bugünü, yarını / <i>Çiğdem TAŞTEPE & Hatice HOROZ</i>	16

-Malatya kilim dokumalarına bir örnek: Kanatlı kilim ve teknik özellikleri / <i>Songül ARAL</i>	17
-Dokuma ve örgü tekniklerini kullanarak fonksiyonel takı tasarımı ve işlem analizine örnek bir uygulama / <i>Songül ARAL</i>	18
-Denizli ili Çardak ilçesi geleneksel kadın giyimi / <i>Nesrin KACAR</i>	19
-Türk kültürünün değer yargılarını yansıtan kilim motiflerine tasarım açısından alternatif bir yaklaşım; Kaat'ı sanatında uygulamaları / <i>Zeynep BALKANAL</i>	20
-Geleneksel Türk motiflerinin mobilya süslemeciliğindeki uygulama örnekleri / <i>Taner DİZEL & Kadir ÖZKAYA</i>	21
-Kombucha çayı mantarı ile üretilmiş deri-benzeri malzemesinin el sanatları ürünü yapımında kullanılabilirliği / <i>Meruyert KAYGUSUZ & Fatoş Neslihan ARGÜN</i>	22
-Giysilik deri üzerine varak baskının uygulanması ve karşılaşılan sorunlar / <i>Meruyert KAYGUSUZ & Çiğdem AKDUMAN</i>	23
-Çanakale ili Çan halıları / <i>Hanife YARMACI & Fatma Nur BAŞARAN</i>	24
-Denizli dokumalarının kültürel miras ve coğrafi işaretleme bakımından yeri ve önemi / <i>Ayşem YANAR & Zeynep ERDOĞAN</i>	25
-T.C. Kültür ve Turizm bakanlığı'na bağlı özel müzelerin kültürel çeşitliliğe yaklaşımları / <i>Ceren KARADENİZ</i>	26
-Denizli yöresinde bulunan tarihi camiler ve ahşap süslemelerinin incelenmesi / <i>Kadir ÖZKAYA & Taner DİZEL</i>	27
-Geleneksel göçmen kadın giyim kuşamı ve gardırop düzenlemesi: Bozkurt ilçesi örneği / <i>Bahriye YALÇINKAYA</i>	28
-Tekstil yüzeylerinin tasarımında geleneksel baskı teknikleri ve bu tekniklerin bir arada kullanıldığı yeni tasarımlar / <i>Sema TAĞI & Rabiha YILDIRIM</i>	29
-Denizli ili Çal ilçesi düz dokuma örnekleri / <i>Habibe KAHVECİOĞLU SARI</i>	30
-Serigrafi baskıda gaze boyutunun baskı kalitesine etkisi / <i>Rabiha YILDIRIM & Banu Hatice GÜRCÜM</i>	31
-Türk işleme sanatının dünü, bugünü ve geleceği / <i>Banu Hatice GÜRCÜM & Nursel BAYKASOĞLU</i>	32
-Geleneksel "Buldan Bezi" nakışları / <i>Mihriban KALKANCI</i>	33
-Dünden bugüne parşömen, parşömen ustaları ve parşömenin kullanıldığı yerler / <i>Nuray Olcay IŞIK, Yıldırım Onur ERDİREN & Meruyert KAYGUSUZ</i>	34
-Tek parça giysi: Ehram / <i>Nurcan KUTLU YAPICI</i>	35
-Kökboya bitkisi ile Denizli-Buldan bezine doku çalışmaları / <i>Hürrem Sinem ŞANLI, Gözde KEMER & Meltem GÖKSEL</i>	36
-Denizli / Çardak'da dokunan kilim örnekleri / <i>Habibe KAHVECİOĞLU SARI & Huri KARCILI</i>	37
-Özgün baskı resminin dijital sanat olarak yansması: Eleştirel yaklaşım / <i>Gülderen ÇAVUŞ</i>	38

- Yağlı greşin değişmeyen giysisi kıspet/ <i>Meruyert KAYGUSUZ, Fatoş Neslihan ARGÜN & Habibe KAHVECİOğLU SARI</i>	39
- 21. Yüzyıl başında Denizli pamuklu el dokumacılığı/ <i>Aysen SOYSALDI</i>	40
- Bldan Hořgör dokumasının doğal boyalarla (kkboya, indigo, cehri ve havaciva) boyanması/ <i>Mustafa GENÇ & Gülfizar AKKÖSE</i>	41
- Halı ve kilim dokumacılığında kullanılan bazı sözcüklerin köken bilgisi/ <i>Turgut TOK</i>	42
- Bor ilçesinde an yapımı/ <i>Aysen SOYSALDI & Gözde KEMER</i>	43

KONGRENİN AMACI

İletişim ve teknoloji sayesinde hızla değişen günümüz dünyasına ve sosyal yaşamına koşut olarak el sanatlarımız da değişimden payını almaktadır. Geçmişini korumak koşuluyla; değişen kültürel yapı, teknoloji, malzeme ve teknikler doğrultusunda günümüze özgü tasarımlar kaçınılmaz olarak gündeme gelmektedir. Denizli özelinde ikincisi yapılan ve Denizli Ticaret Odası (DTO) tarafından desteklenen ve yayına dönüştürülen kongrenin ana teması "*el sanatlarında güncel tasarımlar*" olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda alanda çalışan çok sayıda bilim insanının katılımı ile nitelikli çalışmaların paylaşılacağı ve disiplinlerarası aktivitelerin gerçekleştirileceği bu kongrede alanla ilgili 43 sözel tebliğ, 3 konferans sunulacak ve tartışılacaktır. Üç gün sürecek kongrede, sözlü sunumların yanı sıra hakem değerlendirmesinden geçmiş bir karma sergi, iki de workshop yer alacaktır. Kongre Bilim Kurulu tarafından kabul edilmiş ve sunulmuş olmak koşuluyla, bildiri tam metinleri, ilgili dergilerin hakem sürecinden geçtikten sonra Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü "*Akademik Sanat Dergisi*" ile "*Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*"nde yayınlanacaktır. El sanatlarına katkı sunacak her alandan değerli bilim insanları ile verimli birliktelikler elde etmek umuduyla saygılarımızı sunarız.

Prof.Dr. Velittin KALINKARA
Kongre Düzenleme Kurulu adına

KONGRE ONUR KURULU

Prof. Dr. Hüseyin BAĞ (PAU Rektörü)
 Uğur ERDOĞAN (Denizli Ticaret Odası Başkanı)
 Prof. Dr. Mustafa ODABAŞOĞLU (DTB MYO Müdürü)

KONGRE DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Velittin KALINKARA

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Kadir ÖZKAYA
 Dr. Öğr. Ü. Bekir İNCE
 Dr. Öğr. Ü. Habibe KAHVECİOĞLU SARI
 Öğr. Gör. Koray ÇANKAYA
 Öğr. Gör. Gülderen ÇAVUŞ
 Öğr. Gör. Taner DİZEL
 Öğr. Gör. Nesrin KACAR
 Öğr. Gör. İsmail SARI
 Öğr. Gör. Okan TOKER
 Mehmet ERTUNA
 Serkan KIZILÖZ
 Saadet TURGUT

KONGRE SEKRETERİ VE SERGİ KÜRATÖRÜ

Dr. Öğr. Ü. Habibe KAHVECİOĞLU SARI

SERGİ DÜZENLEME KURULU

Dr. Öğr. Ü. Habibe KAHVECİOĞLU SARI
 Doç. Ayşegül KOYUNCU OKCA
 Öğr. Ü. Nurcan KUTLU YAPICI
 Öğr. Gör. Bahriye YALÇINKAYA
 Öğr. Gör. F. Neslihan ARGUN

BİLİM, DANIŞMA VE JÜRİ KURULU

Prof. Dr. Saliha AĞAÇ (Gazi Üniversitesi)
 Prof. Dr. Feriha AKPINARLI (Gazi Üniversitesi)
 Prof. Dr. Mustafa ARLI (Ankara Üniversitesi)
 Prof. Dr. Mustafa ARSLAN (Pamukkale Üniversitesi)
 Prof. Dr. Yahya CAN (Pamukkale Üniversitesi)
 Prof. Dr. Bekir DENİZ (Ardahan Üniversitesi)
 Prof. Dr. Metin EKİCİ (Ege Üniversitesi)
 Prof. Dr. Zeynep ERDOĞAN (Ankara Üniversitesi)
 Prof. Dr. Sema ETİKAN (Ahi Evran Üniversitesi)
 Prof. Dr. Mediha GÜLER (Gazi Üniversitesi)
 Prof. Dr. Muhtar KUTLU (Ankara Üniversitesi)
 Prof. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ (Ahi Evran Üniversitesi)
 Prof. Dr. Kadir PEKTAŞ (Pamukkale Üniversitesi)
 Prof. Dr. Adnan TEPECİK (Başkent Üniversitesi)

- Prof. Dr. Turgut TOK (Pamukkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Yahşi YAZICIOĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Mustafa AĞATEKİN (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Günay ATALAYER (Marmara Üniversitesi)
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Aysen SOYSALDI (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Meral AKAN (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatma Nur BAŞARAN (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN (Pamukkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Hülya KASAPLI (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Levent KURGUN (Pamukkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Sema ÖZKAN TAĞI (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Kadir ÖZKAYA (Pamukkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Bülent SALDERAY (Gazi Üniversitesi)
Doç. Ayşegül KOYUNCU OKCA (Pamukkale Üniversitesi)
Doç. Yüksel ŞAHİN (Anadolu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Çiğdem AKDUMAN (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Zeynep BALKANAL (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Meral BÜYÜKYAZICI (Gazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mehmet Surur ÇELEPİ (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Göktuğ GÜNKAYA (Anadolu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Bekir İNCE (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Habibe KAHVECİOĞLU SARI (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Hülya Serpil ORTAÇ (Gazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Feryal SÖYLEMEZOĞLU (Ankara Üniversitesi)
Öğr. Ü. Ekrem KULA (Anadolu Üniversitesi)
Öğr. Ü. Nurcan KUTLU YAPICI (Pamukkale Üniversitesi)
Öğr. Ü. Füsun ÖZPULAT (Dokuz Eylül Üniversitesi)

DENİZLİ İLİ ÇAL İLÇESİ DÜZ DOKUMA ÖRNEKLERİ

Habibe KAHVECİOĞLU SARI¹

¹Dr.Öğr.Ü., Pamukkale Üniveristesi, Denizli Teknik Bilimler MYO,
El Sanatları Bölümü, Denizli / Türkiye
E-mail: hkahveli@gmail.com

Özet

El dokumacılığı, insanların yaşadıkları ortamda buldukları malzemeleri kullanarak doğa koşullarından korunma ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla başlamış, yüzyıllık serüveni içerisinde gelişerek kültürel kimliğimizin birer parçası olmuştur. El dokumacılığı içerisinde önemli bir yere sahip olan düz dokumalar da ticari kaygı güdülmeden ihtiyaca yönelik üretilmiş, dokunan topluluğun ve dokuyanın gelenek, görenek, duygu ve beğenilerini yansıtan ortak bellek ürünleridir. Düz dokumalar; halı dışında kalan havsız, kilim, cicim, zili (sili) ve sumak adıyla anılan dokumalardır. Araştırma kapsamına alınan Denizli iline bağlı çal ilçesi de düz dokuma örneklerinin azda olsa rastlandığı ilçelerden biridir. Araştırmada Çal'ın kabalar köyünde bulunan düz dokuma örneklerinin; boyut, kullanılan malzeme, teknik, renk ve yanış adları açısından incelenerek tespit edilmesi ve kayıt altına alınması amaçlanmıştır. Bu amaçla yöreye gidilmiş ve köyde dokunduğu tespit edilen 6 kilim, 3 torba, 1 Pazar heybesi, un ve erzak çuvalları ile ilgili veriler elinde dokuma bulunan bireylerle karşılıklı görüşme yöntemiyle derlenmiş ve dokumaların fotoğrafları çekilmiştir. Araştırma sonucunda yörede düz dokumaların artık dokunmadığı, dokumayı bilen birey sayısının gittikçe azaldığı, incelenen örneklerde kullanılan dokuma ipliklerinin yün ve pamuk karışımı olduğu, ipliklerin boyanmasında çoğunlukla suni boyaların kullanıldığı, dokumada kullanılan yanış adlarının yeni nesiller tarafından hatırlanmadığı, incelenen kilim dokumaların "*çakmacık, dört göllü, kırık yanışlı, üç kuyulu*" olarak adlandırıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denizli, Çal, düz dokumalar, kilim, heybe, torba